

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Model

Filiera teoretică – Profilul real;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Subiectul I

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Doi din trei elevi români consideră că noile meserii ale viitorului vin din domeniile roboticii, inteligenței artificiale, calculatoarelor și imprimării 3D, arată sondajul INACO derulat la sfârșitul anului 2018. Aproximativ 85% dintre meseriile care vor exista în 2030 nu au fost încă inventate, precizează un studiu recent făcut de Dell Technologies. Parcă nu vă vine să credeți că se poate întâmpla în doar 11 ani de aici înainte, nu-i așa? Și, totuși, acestea sunt efectele lumii hipertehnologizate care și-a făcut apariția și ne fascinează cu diferitele ei descoperiri științifice și strategii economice încă de azi. În România deja există semne ale viitorului foarte apropiat, în industriile de vârf – precum tehnologia informațională (TI) – dar și în domeniile tradiționale, precum agricultura. Ofertele viitoare de locuri de muncă vor fi strict legate de tendințele care schimbă lumea de azi. Majoritatea estimărilor actuale ne arată că peste 10% dintre locurile de muncă actuale vor fi automatizate în următorul deceniu. Până în 2030, ca efect al automatizării, vor fi desființate 800 de milioane de locuri de muncă, arată un studiu recent al McKinsey Global Institute. Apar însă altele noi.

Roboții amenință chiar și profesia de avocat. În avocatură sunt programe software cu soluții care reduc timpul de documentare cu 60%, incluzând scanarea documentelor și identificarea celor mai relevante argumente. Roboții au înlocuit omul în lumea submarină, în parcurile marilor orașe, în firmele de securitate. Prototipuri funcționale de roboți-chirurgi au apărut în octombrie 2017, iar precizia, flexibilitatea și siguranța intervențiilor chirurgicale robotizate dezvoltate până în prezent reduc riscurile la care sunt expuși pacienții și cresc viteza de recuperare.

Noii roboți vor arăta și vor reacționa cât mai uman cu putință pentru a putea fi mai ușor acceptați de către oameni. Se au în vedere detaliile care vor îmbunătăți comunicarea non-verbală între oameni și roboți: imitarea respirației, ochii roboților se vor mișca și vor putea clipi sau chiar lăcrima, iar exprimarea facială va fi mult îmbunătățită, astfel încât să poată transmite sentimentele de bază.

după Andreea Paul (coordonator), *Ghidul meseriilor viitorului.*
Oportunitățile pieței muncii în lumea de mâine

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
Conform studiilor, în următorii ani vor fi automatizate peste dintre locurile de muncă de azi.
 - a. 85%
 - b. 60%
 - c. 11%
 - d. 10%
- II. Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
 - a. Sondajul realizat de către Dell Technologies referitor la meseriile viitorului a fost aplicat elevilor.
 - b. În avocatură, roboții vor fi folosiți doar pentru scanarea documentelor.
 - c. Studiile realizate arată că în deceniul următor roboți-chirurgi vor reduce viteza de recuperare.
 - d. Se dorește îmbunătățirea roboților din perspectiva comunicării non-verbale.

- III. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Tehnologia în contextul pandemic COVID

Comerțul electronic va fi tot mai atractiv. Numărul de utilizatori care vizitează site-urile de comerț electronic a crescut considerabil în 2020 și 2021. Cu toate acestea, gusturile cumpărătorilor se schimbă și ele: înainte de a-și cheltui banii, aceștia vor să încerce bunurile și serviciile pe care se gândesc să le achiziționeze. ____ (1) Comercianții cu amănuntul doresc să le ofere clienților o experiență reală și captivantă.

Inteligența artificială (IA) va sprijini angajații, nu îi va înlocui. Integrarea tehnologiei IA în operațiunile zilnice de analiză a afacerilor le va oferi angajaților informații foarte valoroase, fără a diminua rolul acestora în procesul de luare a deciziilor. ____ (2) Angajații vor fi mai încrezători, deoarece deciziile le vor fi validate de cercetări ample, bazate pe date multiple și precise.

Conectivitatea dispozitivelor va spori. De exemplu, monitorizarea stării echipamentelor pe un șantier va putea fi realizată mai ușor datorită accesibilității de la distanță, prin intermediul internetului. ____ (3)

Securitatea datelor va deveni o prioritate absolută. ____ (4) Perimetrul de securitate al oricărei afaceri va fi extins semnificativ, datorită creșterii rolului angajaților la distanță.

după Andreea Paul (coordonator), *Ghidul meseriilor viitorului.*

Oportunitățile pieței muncii în lumea de mâine

- De exemplu, instituțiile financiare pot utiliza tehnologia IA pentru detectarea anomaliilor în cheltuielile de călătorie sau în orice alte activități frauduloase.
- Noile cercetări în industria muzicală arată că, deși costurile au scăzut pentru consumatori în ultimele decenii datorită internetului, impactul negativ asupra mediului a crescut la un nivel record, din cauza energiei consumate.
- Protecția datelor cu caracter personal va avea o importanță capitală, deoarece cantitatea de date acumulată de companii crește exponențial.
- Tendința de a „încerca înainte de a cumpăra” este atotcuprinzătoare: camerele de hotel, pantofii noi și chiar mașinile (mai concret, modelele lor 3D) pot fi testate și studiate în detaliu.
- Nu este nevoie să fim aproape de obiectul monitorizat pentru a primi informații complete și exacte.

- IV. Completează textul de mai jos, alegând varianta potrivită dintre cuvintele date: *de, de la, din, cele, celor, în, prima, primul, sau, unele, unii*. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre varianta selectată. **8 puncte**

În domeniul alimentației se tipăresc 3D diferite tipuri _____ (5) alimente, cu nutrienți în cantități personalizate pentru fiecare client. Pizza este _____ (6) fel de mâncare complet tipărit 3D. Sigur că, în prezent, se imprimă și deserturi sau băuturi răcoritoare. Dar de ce am tipări mâncarea când este atât de plăcută pregătirea ei? Pentru că știm exact ce punem în aparat, spre deosebire de ceea ce cumpărăm, pentru că mâncarea este adaptată la nevoile noastre personale, pentru că poate include _____ (7) tratamente termice care s-o facă mai plăcută copiilor sau _____ (8) în vârstă, pentru că se reduce risipa alimentară.

după Andreea Paul (coordonator), *Ghidul meseriilor viitorului.*

Oportunitățile pieței muncii în lumea de mâine

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Se aflau în salonașul care dădea cu două ferestre spre fundul curții. Printre frunzele pomilor, Matei vedea linia albastră a dealurilor de departe. Doamna Iliescu se agita nervoasă pe canapea, neștiind cum să înceapă. Apoi spuse tremurat:

— Jean Albu a ținut foarte mult la tatăl tău.

Matei se strâmbă îngrozitor.

Doamna Iliescu tuși pentru a-și ascunde încurcătura și nemulțumirea, apoi murmură:

— Îi suntem foarte îndatorați.

Făcu din nou o pauză și ridică ochii să vadă pe chipul lui cum trebuie să continue. Acum își dădu brusc seama că Matei crescuse și fața lui nu mai avea aproape nimic din trăsăturile adolescenței. [...]

— Și are nevoie de un fel de secretar și i-am spus ieri că poți să-l ajuți tu, până pleci la facultate. Te duci la el după-amiaza, câte o oră-două, nu-i cine știe ce treabă; tot ai tu acum destul timp liber, de ce să nu fii amabil cu el? Ești un băiat atât de inteligent! – și zicând acestea izbucni în plâns și-și ascunse fața în batistă, scuturându-se toată de suspine.

— Bine, mamă, bine, spuse el într-un târziu. [...]

Lucra într-o îngustă încăpere alăturată biroului, dar fără comunicație directă cu acela. Pe fereastra înaltă care dădea spre curtea din fața casei nu se uita decât rareori, ridicând capul din hârtii, și atunci numai când auzea poarta ori pași pe dalele de piatră. Putea fi ea. Din când în când, la mari răstimpuri, avocatul intra și așezându-și un scaun lângă masa lui exclama:

— Merge? Merge? Ia să vedem.

Și după ce examina o clipă hârtiile lui Matei le lăsa jos și rostea cu simplitate:

— M-ai înțeles perfect. Îți mulțumesc. Și pregătirea pentru examen e la fel de bine?

În sinea lui, Matei trebui să recunoască, oarecum mirat, că perspectiva acum atât de apropiată de a părăsi detestatul oraș nu-l mai preocupa și faptul acesta nici nu-l indignă, nici nu-l sperie, îi fu indiferent.

— Da, răspundea el domnului Albu. O oră, cât lucrez aici în fiecare zi, e pentru mine o recreație. De altfel nu am prea mult de învățat, repet doar câteva lucruri.

Atunci domnul Albu se bătea cu palmele pe genunchi strigând: „E-n regulă?” și îl părăsea. Avea ocupații acaparante și multiple. [...]

— Ce mobili sunt și tinerii ăștia! nu se putu opri odată să strige în sine, cu multă mirare, doamna Iliescu când el îi spuse câteva cuvinte pline de considerație despre Jean Albu. Dar parcă nu îl puteai suferi! zise cu voce dulce.

— Eu? întrebă Matei. Se poate. Nu-l cunoșteam cum trebuie.

— Îmi pare bine. Pe mine nu voiai să mă crezi când îți spuneam că este un om de treabă și care ține la noi.

Matei ridică din umeri.

Matei Iliescu, Radu Petrescu (1970)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

A.

- I. Una dintre temele fragmentului selectat din opera literară *Matei Iliescu* de Radu Petrescu este *Tradiție și modernitate*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
- II. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o trăsătură a personajului Matei, menționând o particularitate de construcție a acestuia. **6 puncte**

B.

Redactează un text de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă e important sau nu să te consulți cu cei apropiați în momentul în care ai de luat o decizie*. **18 puncte**

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 14 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte**.

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să ilustrezi tema **Tradiție și modernitate**. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și unul dintre textele date (*Ghidul meseriilor viitorului. Oportunitățile pieței muncii în lumea de mâine* coordonat de Andreea Paul/Matei Iliescu de Radu Petrescu).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;
- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date.

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 puncte**.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.